

26 drb-ot számláló állományban jelenleg hét bika van; a legerősebb egy páratlan 14-es.

Színük nem tiszta fehér, hanem inkább sárgás-fehér, és természetére elég gyengék.

Télen inséges, havas, fagyos időben most is etetik őket, még pedig szénával és vadgesztenyével. De szívesen eljárogatnak a szarvasok a szálalás alatt álló öreg erdőbe is, ahol a ledöntött fák nedvben dús gallyait és rügyeit csipegetik.

A mesterséges etetés ellenére sem szelidültek meg; közeledésünket már messziről észrevették, rögtön elvonultak, s ezért az annyira óhajtott közeli fényképezésre nem volt mód. Megfelelő előkészület után és különböző mesterkedések felhasználásával mindenestre célhoz értünk volna, azonban több időt, esetleg napokat vett volna igénybe az ehhez szükséges fedezékek, lesőkunyhók megépítése, a vadnak helyhez szoktatása, stb.

Fontos a szélirány is, de különösen a megfelelő megvilágítás, ami a jelen esetben nem volt meg a kívánt mértékben. Bár a nap-sugár sehogysem tudott áthatolni a sűrű téli pára vastag tömegén, a fehér zúzmarába öltözködött öreg erdő tündéri látványt nyújtott, és mégis szerencsénk volt a fehér-szarvasokról néhány távoli felvételt készíteni.

Ami a szarvasok fehér színének eredetét illeti, erre nézve eltérők a vélemények. Egyesek szerint a rendestől eltérő szín éghajlati behatások folytán következik be, vagy a megváltozott életmód idézi azt elő, gyakran a kor haladtával változik meg az eredeti szín a festőanyag hiánya folytán, stb. Jelen esetben a fehér szín állandósult, a szülőktől az ivadékokra átöröklődött és következetesen megmaradt.

Mivel az itteni fehér-szarvasállomány mint érdekes, szép és ritka vad még életképes és nem korcsosodott el annyira, hogy visszaesést mutatna, mindenképpen fenntartásra érdemes. Nagyon kíváncsún várjuk tehát, hogy a balogvári fehér-szarvas továbbra is megmaradjon, és azt mint természeti emléket az utókor számára megőrizzük.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. minisztérium 1710/1943. M. E. számú rendelete az erdei legeltetés ideiglenes szabályozása tárgyában.*

A m. kir. minisztérium a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló 1931:XXVI. t.-c. 2. §-ában foglalt s legutóbb az 1942:XI. t.-c. 1. §-ával meghosszabbított felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi március hó 28-i, 70. számában.

1. §.

Az erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935:IV. t.-c. 11. §-ának harmadik bekezdése azzal a rendelkezéssel egészítették ki, hogy az erdei legeltetés a földművelésügyi miniszter engedélye alapján bérbeadás útján is gyakorolható.

2. §.

A jelen rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba; végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1943. évi március hó 28-án.

Kállay Miklós s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

(460. sz.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter 125.539/1943. F. M. számú rendelete az erdei legeltetés ideiglenes szabályozásáról szóló 1710/1943. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában.*

Az erdei legeltetés ideiglenes szabályozása tárgyában kibocsátott 1710/1943. M. E. számú rendelet 2. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem.

1. §.

Az 1710/1943. M. E. számú rendelet 1. §-a alapján bérbeadás útján gyakorolható erdei legeltetés (bérlegeltetés) engedélyezése iránti kérelmet a terület szerint illetékes m. kir. erdőfelügyelőséghez (erdőfelügyelőségi kirendeltséghez) kell benyújtani. A kérvényt annak az erdőtulajdonosnak (javadalmasnak) kell előterjesztenie, akinek az erdejében a bérlegeltetést kérik.

2. §.

Az 1. §-ban említett kérvénynek tartalmaznia kell:

- a) az erdőtulajdonos (javadalmas) nevét és lakhelyét;
- b) a bérlegeltető nevét és lakhelyét;
- c) a bérlegeltetésre szánt erdő rész pontos megjelölését (községi (városi) határ, dűlő, kiterjedés);
- d) a legeltetni kívánt állatoknak számát, fajtát és korát;
- e) a bérlegeltetés időtartamát;
- f) a bérlegeltetés szükségességét.

3. §.

Az 1. §-ban említett kérvényhez mellékelni kell:

- a) a községi előljáróság (polgármester) igazolását, amely feltünteti a község (város) egész állatállományának faj- és kor szerinti — számos állatokban is kifejezett — mennyiségét, az egész állatállomány rendelkezésére álló köz- és egyéb legelők kiterjedését, gazdasági állapotát és az azokon okszerűen legeltethető állatok számát, valamint a bérlegeltetőnek a bérlegeltetés gyakorlására való feltétlen rászorultságát;
- b) a bérlegeltetésre szánt terület vázlatrajzát, amelyen fel kell tüntetni a területnek a községhez (városhoz) viszonyított fekvését és a megközelítésre használni szándékolt útvonalat; amennyiben pedig az erdő jóváhagyott üzemterv (üzemrendezési tervezet) szerint kezelik, a bérlegeltetésre szánt területet a vázlatrajzon az üzemterv (üzemrendezési tervezet) adatai szerint kell megjelölni;

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi március hó 28-i, 70. számában.

- c) az erdő tulajdonosa (javadalmasa) és a bérlegeltető között a bérlegeltetés gyakorlása tárgyában kötött megállapodás egy példányát;
 d) amennyiben az előbbi pontokban említett megállapodást kötő felek egyike erdőbirtokossági vagy legeltetési társulat, a bérlegeltetés tárgyában hozott szabályszerű közgyűlési határozat egy példányát;
 e) amennyiben a c) pontban említett megállapodást kötő felek egyike — az erdőbirtokossági és legeltetési társulatok kivételével — vagyonfelügyelet szempontjából korlátozva van, az illetékes vagyonfelügyeleti hatóság hozzájárulását.

4. §.

Az 1—3. §-okban megállapított követelményeknek megfelelő kérvényt és mellékleteit a m. kir. erdőfelügyelőség — véleményének kíséretében — a m. kir. erdőigazgatósághoz, az indokolt javaslattal a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

A m. kir. erdőigazgatóság szükség esetében a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőség véleményét is kikéri, amit az iratokhoz kell csatolni.

5. §.

Bérlegeltetés engedélyezését mindenkor csak a folyó legeltetési időnyre, vagy annak egy részére lehet kérni. A bérlegeltetés engedélyezését a földművelésügyi miniszter feltételekhez kötheti.

6. §.

Ez a rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1943. évi március hó 28-án.

Báró Bánffy Dániel s. k.,
m. kir. földművelésügyi miniszter.

(460 sz.)

A m. kir. közellátásügyi miniszter 23.400/1943. K. M. számú rendelete a tűzifa legmagasabb árának megállapítására vonatkozó rendelkezések átmeneti módosítása tárgyában.*

A 9280/1941. M. E. számú rendelet 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. A jelen rendelet hatálybalépésének napjától az 1943. évi június hó 30. napjáig a tűzifa legmagasabb árának megállapításáról szóló 11.000/1943. K. M. számú rendeletben (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi január hó 10-i 7. számában) foglalt rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a *feladóállomási*, illetőleg *leadóállomási* ár kiszámításánál a vasúti fuvardíjat nem a m. kir. Államvasutak által a Vasúti és Közlekedési Közlöny 1943. évi április hó 8-iki számában 4041/1943. folyószám alatt kihirdetett újabb kedvezményes díjszabás szerint, hanem továbbra is a Vasúti és Közlekedési Közlöny 1943. évi január 10-i számában 4040/1943. folyószám alatt kihirdetett kedvezményes díjszabás szerint kell számításba venni.

2. §. Ez a rendelet az 1943. évi április hó 10. napján lép hatályba és az 1943. évi július hó 1. napján hatályát veszti.

Budapest, 1943. évi április hó 8-án.

A miniszter helyett:
Dr. Jakabffy Károly s. k.,
államtitkár.

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi április 9-i. 80. számában.

A m. kir. minisztérium 1870/1943. M. E. számú rendelete a nagycsaládú éves gazdasági cselédek kenyérgabona-járandóságának természetben kiadása tárgyában.*

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939:II. t.-c. 112. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §. A 410/1943. M. E. számú rendelet 2. §-ának (1) bekezdése akként módosul, hogy ha az éves gazdasági cselédnek a háztartásához tartozó ötnél több olyan családtagja van, akinek külön kenyérgabonakeresménye nincs, kenyérgabonajárandóságából a hatodik és minden további ilyen családtag után 12 q-n felül további 2--2 q-t természetben ki lehet adni. Finomlisztjegyre és kenyérjegyre az említett családtagok sem jogosultak.

2. §. Ez a rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1943 április hó 1. napján.

Kállay Miklós s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

A tűzifa vasúti szállításának újabb díjkedvezménye.

A „Vasúti és Közlekedési Közlöny“ április hó 8-i, 29. számában megjelent hirdetmény szerint az összes magyar közforgalmú vasútak tűzifa (hasáb, dorong, hasított dorong, vékonydorong, botfa, tuskófa, hántatlan és hántolt állapotban) szállítása esetén a **130 km-t meghaladó távolságokon f. évi április hó 10-től május hó 31-ig 100 kg-kint csak 35 fillér, a f. évi június hó 1-től 30-ig terjedő időben pedig 100 kg-kint csak 49 fillér fuvardíjat számítanak, ha azt a feladó a feladás alkalmával fizeti ki.**

Ez a rendelkezés a f. évi január 8-án életbeléptetett 4041. számú fuvardíjkedvezményhez viszonyítva 10.000 kg-os vasúti kocsirakományonként május hó végéig további 34, illetőleg 35, június hóban pedig 20, illetőleg 21 pengő engedményt jelent.

Kocsinkint és fuvarlevelenkint legalább 10.000 kg-ért történő díjfizetés esetén a fuvardíjat a valóságos súlyért, de legalább a használt kocsi raksúlyáért, 20 tonnás kocsi igénybevétele esetén pedig a valóságos súlyért, de legalább 17.500 kg-ért kell fizetni.

*

Felhívjuk t. Olvasóink figyelmét egyúttal a közellátásügyi m. kir. miniszter úrnak ezzel kapcsolatos, a 177. oldalon ugyancsak közölt 23.400/1943. K. M. sz. rendeletére.

Ennek értelmében a díjkedvezmény a termelő részére csak abban az esetben jelent előnyt ha fáját *leadóállomási áron* adja el, és a leadóállomás a gazdaság feladóállomásától legalább 131 km távolságra van.

Ilyen esetben ugyanis a leadóállomási ár kiszámítását a következőkép kell végezni:

A budapesti *feladóállomási* árból le kell vonni a *januári* fuvardíjmegállapítás szerint érvényes 15 tonnás fuvardíjtételt, valamint az

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi április hó 7-i, 78. számában.

5 pengő 40 fillér budapesti különdíjat. Viszont hozzá kell számítani a leadóállomásig ugyancsak a januári kedvezményes díjszabás értelmében számítható fuvardíjat.

Mivel pedig a fuvardíj előzetes kifizetése esetén a 69, illetőleg 70 pengős 10.000 kg-kinti fuvardíj helyett csak 35, illetőleg 49 pengőt kell leróni, a különbözet az a juttatás, amit a termelő a korai szállítáért kap.

A leadóállomási különdíjat a vasút előzetesen úgysem fogja átvenni, de ha átvenné, abban az esetben természetesen ezt is jogosult a feladó a leadóállomási árhoz hozzászámítani.

Szükségesnek tartjuk figyelmeztetni olvasóinkat arra is, hogy az így megmaradó ártöbblet után is le kell róni természetesen a forgalmiadó-váltságot.

Nehogy azonban a fizetett vasúti fuvardíj is forgalmiadó-váltság alá essék, célszerű a fuvarlevél-másodpéldányból egy másolatot is beszerezni és ezt a forgalmiadó-elszámolóhoz mellékelni, mert a valóban kifizetett vasúti fuvardíj mentes a forgalmiadó-váltság alól.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 526/1943. számú átirata a külföldre szóló árukiajánlások tárgyában.

*Országos Erdészeti Egyesület tekintetes Elnökségének,
Budapest.*

A kormány 7860/1942. számú rendeletében (megjelent a Budapesti Közlöny 294. számában, 1942. december 29-én) a külföldre szóló árukiajánlásokat előzetes engedélyhez kötötte.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának tudomására jutott, hogy a tilalom ellenére még mindig történnek árukiajánlások külföldre, anélkül, hogy az exportőr erre előzetesen megszerezte volna a M. Kir. Külkereskedelmi Hivataltól az engedélyt. Felkérjük a tek. Elnökséget, szíveskedjék tagjai figyelmét annak a rendeletnek pontos betartására annál is inkább felhívni, mert az illetékes hatóságok a jövőben minden ily engedély nélküli kiajánlást a legszigorúbban megfognak torolni és a rendelet kijátszói ellen a valutaügyészség fog eljárást indítani.

Budapest, 1943 március 17.

**A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara
Miniszteri Biztos megbízásából:**

Dr. Puky s. k., titkár.

Puky s. k., ügyv. titkár.

IRODALOM

Tirts Rezső: A magyar turista kultúra keletkezése és a Szittnya-Osztály Selmechbányán, az ezeréves Nagymagyarországban. (199 oldal, XXVIII. táblán képmellékletek. A szerző kiadása. Budapest, 1943.)

Egy darab mult elevenedik meg ebben a könyvben... Egy darab színmagyar mult. Régi emberek lépnek elénk, az ősi bányaváros vezető-egyénségei, akik már búcsút mondtak a földi létnek. Látjuk életüket, közérdekű munkálkodásukat, s míg egyrészt felvonul előttük a városka értelmisége, másrészt megismerjük írásban és képen Selmechbánya gyönyörű környékét s azt, ami e kettő kölcsönhatásából létrejött: a magyar turistakultúra bölcsőjét.

Nem a ma embere pillant vissza a multba, hanem a kortárs kalauzolja végig az olvasót, letűnt napok élő tanuja, akit személyes kapcsolatok fűztek a régi emberekhez, aki maga is résztvett az akkor-